

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ТА ІНОЗЕМНИХ МОВ

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

- педагогіка
- психологія
- мовознавство
- методика викладання

- філософія
- історія
- соціологія
- політологія

Серія: Соціально-гуманітарні науки

ВИПУСК 4

2015

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ТА ІНОЗЕМНИХ МОВ

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

*- педагогіка - психологія - мовознавство -
- методика викладання - філософія -
- історія - соціологія - політологія -*

Серія: Соціально-гуманітарні науки

Випуск № 4 • 2015 р.

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
VINNYTSIA NATIONAL AGRARIAN UNIVERSITY
UKRAINIAN AND FOREIGN LANGUAGES DEPARTMENT

SCIENTIFIC NOTES

***- pedagogics - psychology - linguistics -
- teaching methodology - philosophy -
- history - sociology - politology -***

Series: Socially-humanitarian sciences

Issue № 4 • 2015

Наукові записки Вінницького національного аграрного університету. - Серія: Соціально-гуманітарні науки / Гол. ред. Калетнік Г.М. - Вінниця ТОВ фірма «Планер»: ВНАУ, 2015. - Вип. 4. - 146 с.

Редакційна колегія / Editorial Board

- Калетнік Г.М.** – доктор економічних наук, професор, дійсний член (академік) НААН України, президент ВНАУ (головний редактор)
Калетник H.M. – Doctor of Economic Sciences, professor, academician of NAAS of Ukraine, President of VNAU (chief editor)
- Джеджула О.М.** – доктор педагогічних наук, професор, ВНАУ (заступник головного редактора)
Dzhedzhula O.M. – Doctor of Pedagogic Sciences, professor, VNAU (assistant chief editor)
- Тимкова В.А.** – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української та іноземних мов ВНАУ (заступник головного редактора)
Tymkova V.A. – Candidate of Philological Sciences, assistant professor, Head of Ukrainian and Foreign Languages Department, VNAU (assistant chief editor)
- Кравець Р.А.** – кандидат педагогічних наук, ВНАУ (відповідальний секретар)
Kravets R.A. – Candidate of Pedagogic Sciences, VNAU (executive editor)

Члени редакційної колегії / Editorial Staff Members

- Романишина Л.М.** – доктор педагогічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, Хмельницький національний університет
Romanyshyna L.M. – Doctor of Pedagogic Sciences, professor, Honoured Educator of Ukraine, Khmelnytskyi National University
- Левчук К.І.** – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії України та філософії, ВНАУ
Levchuk K.I. – Doctor of Historic Sciences, professor, Head of the Department of the Ukrainian History and Philosophy, VNAU
- Легун Ю.В.** – доктор історичних наук, професор, ВНАУ
Lehun Yu.V. – Doctor of Historic Sciences, professor, VNAU
- Капранов О.П.** – доктор філософії, доцент кафедри англійської мови Стокгольмського університету, Швеція
Alexander Kapranov – Doctor of Philosophy, assistant professor of the Department of the English Language, Stockholms Universitet, Sweden
- Курлянд З.Н.** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, Державний заклад „Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського“
Kurliand Z.N. – Doctor of Pedagogic Sciences, professor, Head of the Department of Pedagogy, State Institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushynskyi”
- Мельничук І.М.** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри філософії та суспільних дисциплін, ДВНЗ „Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України“
Melnychuk I.M. – Doctor of Pedagogic Sciences, professor, Head of the Department of Philosophy and Social Subjects, SHEI “Ternopil State Medical University named after I.Ya. Horbachevskyi of MHP of Ukraine”
- Петрук Н.К.** – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки, ХНУ
Petruk N.K. – Doctor of Philosophy, professor, Head of the Department of Social Work and Social Pedagogy, HNU
- Тимошук Н.М.** – кандидат філологічних наук, доцент, ВНАУ
Tymoshchuk N.M. – Candidate of Philological Sciences, assistant professor, VNAU
- Степанова І.С.** – кандидат філологічних наук, доцент, ВНТУ
Stepanova I.S. – Candidate of Philological Sciences, assistant professor, VNTU
- Матієнко О.С.** – кандидат педагогічних наук, доцент, ВНАУ
Matienko O.S. – Candidate of Pedagogical Sciences, assistant professor, VNAU
- Довгань Л.І.** – кандидат педагогічних наук, доцент, ВНАУ
Dovhan L.I. – Candidate of Pedagogical Sciences, assistant professor, VNAU

ЗМІСТ

<i>Вострякова В.І.</i> ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ АГРАРНОЇ СФЕРИ ПОЛЬЩІ ТА УКРАЇНИ.....	6
<i>Гарник А.А.</i> РОЛЬ ФРАНЦУЗЬКИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ У ЗБАГАЧЕННІ СЛОВНИКОВОГО СКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	15
<i>Дакалюк О.О.</i> ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ЯК ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ У НЕМОВНИХ ВУЗАХ.....	23
<i>Джеджула О.М.</i> СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ПРОЕКТУВАННЯ ЗМІСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ІНЖЕНЕРІВ-МЕХАНІКІВ У ВНЗ АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ.....	28
<i>Кравець Р.А.</i> ЗАГАЛЬНОДИДАКТИЧНІ ПРИНЦИПИ НАВЧАННЯ У ПОЛКУЛЬТУРНІЙ ОСВІТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	38
<i>Кукель Г. С., Коломієць Т. В., Паламаренко Я.В.</i> СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЛЯ АПК.....	50
<i>Лебедєва Н.А.</i> РОЗВИТОК ДІАЛОГІЧНО-КОМУНІКАТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У ПРОФЕСІЙНО-ЦІННІСНОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	58
<i>Манжос Е.О., Матієнко О.С.</i> ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ.....	66
<i>Медведєва С.О., Зубенко О.В.</i> ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ПРОДУКТИВНОГО ЧИТАННЯ ПРИ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ У НЕМОВНИХ ВНЗ.....	72

Миколюк О.П. ТВОРЧА КОНСТРУКТОРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ СУЧАСНИХ ІНЖЕНЕРІВ-АГРАРІЇВ.....	79
Самойленкова В.П. СЕМЕЙНЫЕ ОТНОШЕНИЯ – СОСТОЯНИЕ И ПРОБЛЕМЫ.....	85
Степанова І.С. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЛІНГВОДИДАКТИЦІ ТА ЛІНГВІСТИЦІ.....	89
Тимкова В.А. АКТУАЛЬНІСТЬ РИТОРИКИ У ФОРМУВАННІ ГАРМОНІЙНО РОЗВИНЕНОЇ ОСОБИСТОСТІ	99
Тимошук Н.М. ТЕМАРІЙ ГОЛОДУ В ЕПІЦІ 80-90-Х РР.: АСПЕКТИ МОВОСТИЛЮ АНАТОЛІЯ ДІМАРОВА.....	109
Хомяковська Т.О. ТЕХНОЛОГІЯ «CASE-STUDY» ЯК МЕТОД КОНТЕКСТНОГО НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	117
АНОТАЦІЇ.....	125
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ.....	140
ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ СТАТЕЙ.....	142
ПРАВИЛА ПОДАННЯ МАТЕРІАЛІВ ДО ДРУКУ.....	144

1991. – 480 с.

3. Галузяк В.М. Педагогіка / В.М. Галузяк, М.І. Сметанський, В.І. Шахов. – Вінниця: Держ. картограф. ф-ка, 2006. – 416 с.

4. Гурвич П.Б. О четырех общеметодических принципах обучения иностранным языкам / П.Б. Гурвич // Иностранные языки в школе. – 2003. – № 6. – С. 32–37.

5. Дистервег А. О природосообразности и культуросообразности в обучении / А. Дистервег // Народное образование. – 1998. – № 7. – С. 193–197.

6. Коменский Я.А. Великая дидактика / Я.А. Коменский. – М. : Педагогика, 1989. – 416 с.

7. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка / Н.Є. Мойсеюк. – Київ : ВАТ „Білоцерківська книжкова фабрика“, 2003. – 615 с.

8. Пассов Е.И. Урок иностранного языка в средней школе / Е.И. Пассов. – М. : Просвещение, 1988. – 223 с.

9. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи / М.М. Фіцула. – К. : Академвидав, 2006. – 352 с.

10. Larsen-Freeman D. Techniques and Principles in Language Teaching / D. Larsen-Freeman. – Oxford: Oxford University Press, 2000. – 252 p.

11. McKay S.L. Teaching English as an International Language / S.L. McKay. – Oxford: Oxford University Press, 2002. – 381 p.

12. Palmer H.E. The Principles of Language Study / H.E. Palmer. – Yonkers-on-Hudson, New York: World Book Company, 1921. – 196 p.

УДК 371.134

Кукель Г.С., Коломієць Т.В.,

Паламаренко Я.В.,

аспіранти, Вінницький національний аграрний університет,

* під керівництвом

д.пед.н., проф. *Джеджули О.М.*

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЛЯ АПК

Постановка проблеми. Цілеспрямований розвиток сільськогосподарського виробництва країни можливий за умови концентрації системи матеріально-технічних, трудових, фінансових та інших ресурсів. У процесі формування ринкових відносин, реалізації чинних заходів в сфері управління АПК варто

обов'язково орієнтуватися на реалії сучасності.

На успішний динамічний розвиток і ефективне виробництво можуть розраховувати підприємства АПК з оптимальною організацією виробництва, укомплектовані висококваліфікованими спеціалістами, які володіють фундаментальними знаннями і навичками в сфері економіки, організації і управління виробництвом, фінансів і маркетингу.

Аналіз останніх досліджень. Окремі аспекти розвитку аграрної освіти відображено в працях П. Безобразова, П. Капніста, А. Коні, Є. Лихачової, С. Рождественського, Є. Соболевої, Є. Феоктістова, Н. Чехова, С. Чир'єва, Є. Шмідта, В. Вінера та І. Розена. Проте питанням соціально-економічних передумов розвитку систем професійної підготовки фахівців аграрного профілю, як показує аналіз науково-педагогічної літератури, приділяється недостатньо уваги.

Виклад основного матеріалу дослідження. Система аграрної освіти нерозривно пов'язана з агропромисловим виробництвом, яке є замовником та споживачем фахівців-аграріїв. У ВНЗ аграрного профілю готують фахівців для сільського (агробіологічних, агроінженерних та агроекономічних профілів), лісового, рибницького господарств, ветеринарної медицини та переробної промисловості. Випускники успішно працюють в сільському господарстві, науково-дослідних установах, науково-педагогічними працівниками у ВНЗ та педагогічними – коледжах, технікумах та училищах. Вища аграрна освіта не може не реагувати на проблеми суспільства, оскільки залежить саме від його попиту. Аграрні ВНЗ здійснюють не лише підготовку спеціалістів для виробничо-технологічної діяльності, а й численних організаційно-управлінських, педагогічних та наукових кадрів в галузі сільськогосподарського виробництва та переробної промисловості, тому вимагають поєднання освіти і виробництва, яке сприяє їх прискореному розвитку та оперативному реагуванню на нові умови господарювання.

Вища професійна освіта – невід'ємна складова цілісної системи освіти України, і сьогодні перед нею стоять три основні стратегічні цілі: створення умов для здобуття громадянами професій відповідно до їх покликань і здібностей, підвищення виробничої кваліфікації та перепідготовки на рівні вимог науково-технічного прогресу і новітніх технологій; забезпечення загальнодержавних та регіональних потреб у кваліфікованих, економічно

підготовлених, професійно конкурентноспроможних працівниках; виведення професійної освіти України на рівень досягнень передових країн світу.

Сучасні умови розвитку України обумовлюють пошук нових підходів до організації навчально-виховного процесу в аграрних вищих навчальних закладах України, в яких було б враховано традиційний історичний досвід підготовки спеціалістів для аграрного сектору. Відповідно, у здійсненні реформування системи вищої аграрної освіти доцільно було б використати деякі аспекти її позитивного вітчизняного досвіду, а саме:

- оновлення змісту вищої аграрної освіти та визначення її стандартів на рівні досягнень аграрної науки, техніки і технологій, а також світового досвіду на основі використання ідей інтеграції і диференціації загальноосвітньої і спеціальної підготовки;

- визначення науково обумовленої номенклатури професій і спеціальностей відповідно до вимог соціально-економічного та культурного розвитку українського суспільства у конкретний історичний період, а також врахування регіонального розміщення вищого навчального закладу у підготовці фахівців;

- посилення зв'язку теоретичної з високим рівнем практичної підготовки студентів (насиченість навчально-виховного процесу практичними заняттями та екскурсіями в реальних умовах аграрного виробництва, відпрацювання тривалого терміну переддипломної практики з подальшим практичним втіленням дипломного проекту та його захистом, практична спрямованість курсових робіт);

- забезпечення випускників місцем роботи та, відповідно, мотивування навчання студентів аграрних вищих навчальних закладів знанням сфери та змісту майбутньої професійної діяльності;

- навчання невеликими групами для забезпечення умов здійснення індивідуалізованого підходу під час навчання та проходження практики студентами;

- посилення навчально-матеріальної бази та науково-методичного забезпечення навчального процесу в аграрних вищих навчальних закладах;

- створення при аграрних закладах освіти курсів та показових навчальних ферм, господарств тощо для обміну оригінальним творчим досвідом та проведення оперативної консультативної роботи з місцевим населенням;

- широке залучення студентів до наукової роботи та формування осередків наукових однодумців як основи формування наукових шкіл та течій;

- різноманітність джерел фінансування аграрних вищих навчальних закладів та оплати за навчання для розширення можливостей доступу до одержання вищої аграрної освіти молоддю на Україні.

Як зазначає Заскалета С. Г. [3], сучасна система професійної підготовки фахівців аграрної сфери потребує нових, інноваційних технологій і методів навчання та перенавчання, розширення знань на наукових засадах з урахуванням концепції освіти впродовж життя в ланці неперервної професійної освіти. Статистичне управління Європи (Євростат) фіксує, що скорочення зайнятості еквівалентне втратам 130 тис. робочих сімейних ферм, але невелике зростання зафіксоване в несімейному секторі. Водночас помітні зміни у сфері найманої праці. Число зайнятих повний робочий день в сільському господарстві в 15-ти країнах Євросоюзу у період з 1979 р. до 1998 р. скоротилось з 12.4 до 6.7 млн. осіб [5, с. 21].

Занятість у секторі органічного фермерства не може бути сфокусована тільки на процесах виробництва і обробки землі. Всі етапи виробництва органічних продуктів вимагають кваліфікованих робітників. Тому особливу увагу було звернено на екологічний менеджмент і занятість.

Нові форми обробки і маркетингу включають екологічні методи ведення виробництва. Перехід сільськогосподарського виробництва на методи органічного виробництва не значно підвищує ефективність праці і не призводить до використання додаткової робочої сили. Однак, як зазначають експерти ЄС, нові можливості переробки і маркетингу не вимагають значних зусиль щодо термінів обробки (наприклад, фрукти або овочі). Передбачається, що обробку можна здійснити в фермерських магазинах, де можна задіяти членів сімей та нових робітників. Нові робочі місця з'являються в торгівлі та на підприємствах сфери послуг і збереження. Інспектування процесу сертифікації виробництва органічних продуктів слугує гарантією стандартів. Консультація з фермерами, які ведуть 40 органічне сільське господарство, має на меті розвиток організації відповідних підприємств [5].

Проблема нестабільності сільськогосподарського виробництва виходить переважно із двох джерел – залежності від природно-кліматичних умов, зокрема, впливу погодних чинників та особливої вразливості сільського

господарства до економічних спадів, депресії та інфляції. Вважається що економічна нестабільність тяжче позначається на цінах на сільськогосподарську продукцію і доходах сільськогосподарських виробників, ніж на середніх цінах і середніх рівнях доходів. Під час економічної кризи, як правило, збільшується розрив між доходами зайнятими у сільськогосподарському виробництві і середніми доходами населення зайнятими в інших галузях. Наприклад у Словаччині заробітна плата в сільському господарстві у 2013 році становила 85% від рівня середньої заробітної плати в несільськогосподарських галузях. В Україні під час економічної кризи середньомісячна номінальна заробітна плата у сільському господарстві знизилася набагато більше ніж в інших галузях. У 2000 році заробітна плата у сільському господарстві становила 95% від середньої заробітної плати у народному господарстві. У 2007 році – 52%, а у 2013 – 49% [4, 2].

Слід відзначити, що кризовий стан, у якому вже тривалий час перебуває агропромислове виробництво України у зазначеній мірі зумовлений втратою економічних інтересів сільськогосподарських товаровиробників до розвитку суспільного виробництва.

У Державній цільовій програмі розвитку українського села на період до 2015 року, затвердженій Кабінетом Міністрів України, вперше передбачено підвищити рівень ефективності зайнятості сільського населення, його доходів, а рівень середньомісячної заробітної плати працівників сільського господарства до рівня не нижче середнього в галузях національної економіки.

Необхідно зазначити, що з 2000 року у сільському господарстві темпи щорічного приросту заробітної плати були дещо вищими проти інших галузей. Так, за семирічний період середньомісячна заробітна плата найманих працівників сільськогосподарського виробництва зросла в 5,1 рази. У промисловості за цей період вона збільшилася в 4 рази, у будівництві – 4,4, торгівлі – 4 рази.

Слід підкреслити, що рівень зростання середньомісячної заробітної плати у сільському господарстві залежить від ряду факторів об'єктивного і суб'єктивного характеру, зокрема оплата праці у рослинницьких галузях збільшується нижчими темпами порівняно з рівнем оплати праці у виробництві тваринницької продукції. При цьому слід враховувати також рівень

інтенсифікації та спеціалізації виробництва, застосування організаційно-технологічних чинників, виробничої структури, регіональних особливостей аграрної сфери. Цим зумовлюються значні відхилення у рівнях заробітної плати працівників сільського господарства України.

У процесі аналізу економічних інтересів та їх впливу на ефективність суспільного виробництва, зокрема, системи матеріального стимулювання, об'єктивно виникає необхідність виявлення впливу структури виробничих витрат на рівень та ефективність виробництва.

Високий рівень оплати праці в структурі виробничих витрат свідчить про активну роль людського фактора у виробничій сфері. Якщо у 1990 році в структурі витрат на виробництво сільськогосподарської продукції у аграрних підприємствах країни витрат на оплату праці становили 33,6%, в тому числі в рослинництві – 35,2% і в тваринництві – 32,3%, то у 2014 році частка витрат на оплату праці до 13,7%, в тому числі в рослинницьких галузях їх питома вага знизилася до 12,8%, а в тваринницьких – до 15,2%. Як наслідок, питома вага матеріальних витрат, які увійшли до складу собівартості продукції значно зросла [4, 2].

У зв'язку з цим, проблема підвищення рівня оплати праці і збільшення її питомої ваги до 40-42% як доведено практикою зарубіжних країн, набуває вагомішого соціально-економічного значення.

Аналіз економічних і соціальних показників свідчить про значне скорочення кількості найманих працівників у суспільному секторі і збільшення кількості самозайнятих в особистих селянських господарствах. У валовій продукції сільського господарства частка особистих селянських господарств складає 67%. Рівень соціального капіталу надзвичайно низький, незадовільний стан з доступом сільського населення до об'єктів соціальної інфраструктури та соціальних послуг, збільшуються міграційні процеси, спостерігається демографічна криза.

Особи, які не зайняті в аграрному секторі, а це більш третини населення працездатного віку, особи, які зайняті в особистих селянських господарствах, не беруть участі у формуванні бюджетів, фондів соціального страхування та пенсійних фондів. Вони мають не мають відповідного соціального захисту при втраті працездатності та в інших випадках.

Відсутність ринкової інфраструктури для особистих селянських

господарствах, загострення демографічної ситуації, занепад соціальної інфраструктури, безробіття та бідність прискорили трудову міграцію сільського населення, призвели до різкого скорочення сільського населення, обезлюднення та відмирання сіл.

Надзвичайно мало уваги приділяється розвитку малого і середнього підприємництва у сільськогосподарському виробництві, практично відсутня мотивація працездатного населення та умови для самостійного розв'язання проблем підвищення власного добробуту, відсутня політика розвитку сільської місцевості і її державна підтримка, органи місцевого самоврядування не мають реальних економічних та соціальних важелів впливу, що унеможливорює дієвий захист громадських інтересів та ефективний розвиток місцевих ініціатив.

У зв'язку з цим, передбачається здійснити на місцях розроблення великого планово-пошукового обсягу організаційно-економічних заходів із широким залученням наукових установ, адаптованих до регіональних особливостей.

Наразі Вінницька область є локомотивом вітчизняного аграрного ринку, оскільки займає лідируючу позицію за обсягом валової продукції сільського господарства. На Вінниччині виробляється 7,9% валової продукції сільського господарства держави, у тому числі продукції рослинництва – 7,8%, тваринництва – 8,1%. Середньомісячна номінальна заробітна плата одного штатного працівника підприємств сільського господарства у 2014 р. становила 2638 грн., що менше на 6,1% середньообласного рівня оплати праці, хоча до рівня попереднього року вона зросла на 9,5 відсотка. На теренах області станом на 2014 р. функціонувало 2473 сільськогосподарських підприємства, з яких понад 90 % – малі суб'єкти господарювання (див. табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка кількості сільськогосподарських підприємств Вінницької області у 2012-2014 рр.

Роки	Кількість с.-г. підприємств	у тому числі		
		великі	середні	малі
2012	2269	2	208	2059
2013	2458	2	186	2270
2014	2473	3	175	2295

Джерело: сформовано авторами на основі [1]

Згідно з вищенаведеними даними, кількість малих сільськогосподарських підприємств в області має тенденцію до зростання, тоді як кількість середніх підприємств поступово зменшується. Таку динаміку можна пояснити зменшенням кількості працівників та обсягу реалізації продукції середніми підприємства і віднесення їх до категорії малого підприємництва, що вказує на складність умов ведення агробізнесу. Хоча мале підприємництво має деякі інституційні переваги (мобільність, адаптивність, оперативність, низька капіталоемність), але існує низка перешкод, які не дають змоги розвиватися йому повноцінно. Це обмеженість фінансових ресурсів, труднощі в розширенні виробництва, недостатній розвиток інфраструктури збуту продукції, низька конкурентоспроможність порівняно з агрохолдингами, недостатній доступ до інформації щодо основ ведення агробізнесу, брак підприємницьких навичок.

Висновки. Аналіз науково-педагогічних та економічних праць свідчить, що проблема адаптації аграрної освіти до соціально-економічних умов розвитку України є актуальною. В інноваційній агропромисловій політиці, а відповідно, і агроеконіміці, вирішальну роль відіграє інтелектуальний людський капітал. В епоху економічних реформ, науково-технічної та інноваційно-інтелектуальної революції неможливо бути фахівцем аграрної сфери без вивчення нових економічних механізмів, інформаційних і управлінських програм, які мають бути врахованими при модернізації змісту і структури професійної підготовки фахівця-аграрія. Все це сприятиме формуванню нового типу фахівців АПК – висококваліфікованих, мобільних спеціалістів, адаптованих до ринкових умов.

Література:

1. Головне управління статистики у Вінницькій області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vn.ukrstat.gov.ua>.
2. Департамент агропромислового розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.guagr-kyiv.com.ua/index.php>
3. Заскалета С. Г. Спільні тенденції професійної підготовки фахівців аграрної галузі в країнах європейського союзу / С. Г. Заскалета // Педагогіка. – 2012. – Випуск 146. – Том 158. – С. 101–105.
4. Рябоконт В. П. Розвиток економічних інтересів сільськогосподарських товаровиробників у суспільному виробництві / В. П. Рябоконт // Роль держави у відродженні економічних інтересів сільськогосподарських товаровиробників у розвитку аграрного виробництва у мовах вступу України до СОТ : Матеріали Перших регіональних річних

зборів Всеукраїнського конгресу вчених економістів-аграрників (27-28 листопада 2007 р., м. Харків). – Харків : ХНТУСГ, 2007. – С. 26–33.

5. Quality of agricultural products of the environment: training, knowledge dissemination and certification / Synthesis report of the study in five European countries // Papadaki-Klavdianou A., Menkisoglou-Spiroudi O., Tsakiridou E. : Cedefop Reference series; 38, Luxemburg : Official Publication

УДК 378 : 371.2

Лебедєва Н.А.,

старший викладач кафедри
української та іноземних мов,
ВНАУ

РОЗВИТОК ДІАЛОГІЧНО-КОМУНІКАТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У ПРОФЕСІЙНО-ЦІННІСНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Постановка проблеми. Становлення професійних та особистісних якостей майбутнього фахівця відбувається у навчально-виховному процесі ВНЗ. Результативність цього процесу суттєво залежить від прагнення викладача зорієнтувати власну діяльність на розвиток особистості студента. Духовна сутність та моральні цінності мають стати запорукою взаємодії викладача та студента.

Метою статті є розглянути чинники та сутність педагогічної взаємодії у професійно-ціннісному середовищі.

Аналіз останніх досліджень. Розв'язання різноманітних проблеми, пов'язаних із розвитком ідеї педагогічної взаємодії, висвітлено у працях сучасних українських вчених (О. Глузман, О. Друганова, С. Золотухіна, М. Євтух, В. Курило, О. Микитюк, С. Микитюк, В. Майбородова, Н. Побірченко, Н. Пузиркова, О. Рацул). Емоційно-комунікативну сторону навчальної взаємодії аналізують у своїх працях Е. Беленкіна, Л. Жарова, В. Кан-Калик, В. Котов, М. Никандрова.

Виклад основного матеріалу. Взаємодія, з точки зору сучасної соціології, – це процес безпосереднього чи опосередкованого взаємного впливу людей, що спричиняє обумовленість та зв'язок між ними. Саме обумовленість є головною особливістю взаємодії, коли кожна зі сторін є і причиною, і

ВНЗ; між побудовою педагогічного процесу, ґрунованого на принципах полікультурного навчання і вибором альтернативних методів організації навчання.

Ключові слова: принципи навчання, іноземна мова, професійна підготовка, майбутні фахівці аграрної галузі.

В статті раскрыты общедидактические принципы обучения. Охарактеризовано их как фундаментальные положения, которые детерминируют содержание, методику и организацию процесса профессиональной подготовки. На их основе обоснованы определенные исходные установки, рекомендации и правила для преодоления выявленных противоречий: между необходимостью поликультурной учебы студентов аграрного ВУЗА средствами иностранного языка в контексте профессиональной подготовки и отбором педагогических принципов; между потребностью применять специфические принципы поликультурного образования и степенью их реализации на занятиях по иностранном языке в аграрном ВУЗЕ; между построением педагогического процесса, основанном на принципах поликультурной учебы и выбором альтернативных методов организации учебы.

Ключевые слова: принципы обучения, иностранный язык, профессиональная подготовка, будущие специалисты аграрной отрасли.

The generally-didactic principles of teaching are exposed in the article. They are described as fundamental positions, which determine maintenance, methodology and organization of the professional training process. On their basis certain initial options, recommendations and rules for overcoming the determined contradictions: between the necessity of multicultural teaching students of agrarian of higher educational establishments by facilities of the foreign language in the context of the professional training and selection of pedagogical principles; between a necessity to apply specific principles of multicultural education and by the degree of their realization on employments after a foreign language at agrarian higher educational establishments; between the managing the pedagogical process, multicultural education based on these principles and the choice of alternative methods for studying organization.

Key words: teaching principles, foreign language, professional training, future agrarians.

УДК 371.134

Кукель Г.С., Коломієць Т.В., Паламаренко Я.В.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЛЯ АПК

У статті наведено зміст концепції реформування і розвитку аграрної освіти і науки та підготовки фахівця-аграрія в контексті інноваційного розвитку АПК, визначено її основні тенденції. Проаналізовано особливості змісту аграрної освіти та накреслено напрями його розвитку, а також розкриті актуальні питання, що потребують подальшої розробки та основні напрями використання позитивних ідей функціонування аграрних навчальних

закладів за сучасних умов. Визначаючи тенденції професійної підготовки фахівців аграрної галузі, автори розглядають соціально-економічні передумови її розвитку.

Ключові слова: аграрна освіта, наука, аграрна економіка, трудові ресурси.

В статье рассматривается содержание концепции реформирования и развития аграрного образования, науки и подготовки специалиста-агрария в контексте инновационного развития АПК, определены ее основные тенденции. Проанализированы особенности содержания аграрного образования и намечены направления его развития, а также раскрыты актуальные вопросы, требующие дальнейшей разработки и основные направления использования позитивных идей функционирования аграрных учебных заведений в современных условиях. Определяя тенденции профессиональной подготовки специалистов аграрной отрасли, авторы рассматривают социально-экономические предпосылки ее развития.

Ключевые слова: аграрное образование, наука, аграрная экономика, трудовые ресурсы.

The article discusses the issues of the concept of agrarian reform and development of education, science and training in the context of agrarian-innovative development of agriculture with defining its main trends. It has been analyzed the features of the content of agricultural education and outlined the direction of its development, and also disclosed topical issues that require further development and main directions of positive ideas functioning of agricultural education in modern conditions. By identifying the trends of professional training agricultural sector, the authors examine the socio-economic background of its development.

Key words: agrarian education, science, agricultural economics, labour.

УДК 378 : 371.2

Лебедєва Н.А.

РОЗВИТОК ДІАЛОГІЧНО-КОМУНІКАТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У ПРОФЕСІЙНО-ЦІННІСНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Результативність процесу становлення професійних та особистісних якостей майбутнього фахівця суттєво залежить від прагнення викладача зорієнтувати власну діяльність на розвиток особистості студента. Духовна сутність та моральні цінності мають стати запорукою взаємодії викладача та студента. Освітній процес ВНЗ є тим середовищем, у якому особистість набуває якостей, необхідних для успішного здійснення майбутньої професійної діяльності. Суттєвим чинником виникнення та розвитку цих якостей є міжособистісна взаємодія, що виникає у процесі спілкування.

Розвиток діалогічно-комунікативної взаємодії у професійно-ціннісному середовищі сприяє зміні позиції студента; створенню можливостей для зміни стереотипів; формуванню позитивної моделі поведінки особистості; реалізації активності студентів; динамізму та інтенсивності спілкування; створенню сприятливої емоційно-психологічної атмосфери.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

*Рекомендовано до видання рішенням
вченої ради факультету менеджменту та права
Вінницького національного аграрного університету
від 22 жовтня 2015 р. (протокол № 2)*

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

Вінницького національного аграрного університету

Серія: Соціально-гуманітарні науки

Випуск № 4 • 2015 р.

У збірнику вміщено дослідження викладачів вищих навчальних закладів із галузей соціально-гуманітарних наук: педагогіки, психології, мовознавства, методики викладання, філософії, історії, соціології і політології. Представлені матеріали можуть бути корисними для викладачів, учителів, наукових працівників, аспірантів, магістрантів, студентів та всіх, хто цікавиться питаннями підвищення якості професійної підготовки.

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової
інформації Серія КВ №19661-9461Р, видане Державною реєстраційною
службою України від 25 січня 2013 року.*

Видання здійснюється в авторській редакції

Адреса: Україна, 21000, м. Вінниця, вул. Пирогова, 3

Редакція: ВНАУ, кафедра української та іноземних мов

Тел.: 8 (0432) 52-01-51, 8 (0432) 52-00-29

e-mail: nauka-vnau@mail.ru

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, ілюстрацій, власних імен та інших відомостей.

Підписано до друку 16.11.2015 р.
Формат 60x84/8
Папір офсетний. Друк різнографічний.
Гарнітура Times New Roman. Ум. др. арк. 17,2
Наклад 20 прим.

Видавець і виготівник ТОВ фірма «Планер»
Реєстраційне свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців серія ДК №3506 від 25.06.2009 р.
21050, м. Вінниця, вул. Визволення, 2
Тел.: (0432) 52-08-64; 52-08-65
<http://www.planer.com.ua> E-mail: sale@planer.com.ua